

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An supradictis debita sit immunitas in causa ciuili. punct. 8

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

non licere in propria domo capere ab alio quam a superiore illius domus, cum autem Episcopus superior sit Ecclesie, poterit clericum ibidem capere. Ad quantum. Respondeo ibi prohiberi immoderatam castigationem ferui, & discipuli, secus moderatam, quam tamen in Ecclesia fieri posse probat Glossa ibi.

19 Octavo dubitatur, an feruus per respectum ad dominum gaudeat immunitate? Diximus in principio huius puncti comparatione iudicis immunitate gaudere, quia comparatione illius per accidens est qualitas feruitutis. At respectu domini dicit Innocent. III. in cap. inter alia. S. si vero feruus, de immunit. Ecclesiar. vt postquam de immunitate sua dominus eius clericis iuramentum prestiterit, ad feruitiam domini sui reddere compellitur, etiam inuitus, alioquin a domino poterit occipari. Idem habetur leg. present. S. fin. Cod. de his qui ad Ecclesiam confug. Quae decisio procedit, cum delictum ferui paruum, aut nullum fuit; tunc enim iuramento praestito videtur sufficiens securitas feruo dari, & periculum immoderate castigationis tolli. At si delictum graue sit regulariter iuramentum non sufficit, sed securitatem aliam debet dare dominus; alia non obligabitur prelati Ecclesiastico seruum tradere; sic tradit glossa in dicta leg. present. vers. aut propter delictum, & in authent. de mandatis principum. in §. publicorum. vers. vel propter malificium. & pluribus firmat Farinac. in append. de immunit. cap. 4. num. 76. Franc. Suar. lib. 3. cap. 10. num. 2. Guttier. pract. quast. ciuil. quast. 1. num. 1. & 18. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 9. quast. 9. in fine. Anastat. Germ. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 55. & alij. Quod si dominus hanc securitatem noluerit, vel non poterit concedere, credo compellendum esse dominum seruum vendere, neque debere illi tradi, ex §. in insit. quibus alienare licet, vel non, & glossa in dicta leg. present. & in authent. de mandatis, & tradit Abbas cap. inter alia, num. 23. Anton. de Butrio num. 17. Decian. lib. 6. cap. 16. num. 9. & alij relati a Farinac. in append. de immunit. cap. 4. num. 69.

PUNCTVM VIII.

An supradictis debita sit immunitas in causa ciuili?

- 1 Proponitur ratio dubitandi; an debitor eo fugiens ad Ecclesiam gaudeat immunitate.
- 2 Tenendum est gaudere debitoris immunitate.
- 3 Satisfit rationi dubitandi.
- 4 Aliquibus placet hoc limitandum esse ne procedat in suspecto de fuga. Sed non approbatur limitatio.
- 5 Alij limitant in debitoribus tributis, sed non placet.
- 6 Alij limitant in debitoribus salutiis, sed probabilis est non debere admitti talem limitationem.

Coniungere potest quem debitorem esse, nec esse soluendo, tunc carceri emancipandum esse, si non soluat, confugit ad Ecclesiam, existitne securus?

Ratio dubitandi est; quia immunitas Ecclesiarum a iure Ecclesiastico non ciuili promanant. At ius Ecclesiasticum solum delinquentibus immunitatem concedit, non debitoribus, vt patet ex c. inter alia ex eius principio, ibi quantumcunque graua maleficia perpetraverit, ex cap. id constituitur, ibi non liceat reos ab Ecclesiis extrahere. Rei autem prompti sunt delinquentes, non debitores, & ex cap. si quis contumax, cap. si quis inuenerit, cap. frater, & alij, in quibus omnibus mentio fit de delinquentibus, non de debitoribus, & elatus ex constitutione Gregoriana, ibi laicum delinquentem, & infra quodque delinquentes laici, & ex toto eius contextu. Ergo debitoribus ex iure Ecclesiastico immunitas non debetur. Ergo ad summum debetur illis ex iure ciuili. Ergo ubi ius ciuile non obligat, non habebit effectum. Deinde hanc immunitatem solum esse potest, vt debitor poenam corporis non sustineat, at ne laboret, & creditori seruientis satisfaciatur, non videtur rationalis; tum quia prauidetur iuris textui, & fauet nocenti. Quod non leuiter confirmatur exemplo ferui fugientis ad Ecclesiam ob feruitiam domini, qui securitate accepta domino redditur, ne dominus priuatur iure sibi quaesito, quod habet, vt feruus ei laboret. Sed creditor habet ius, vt sibi debitor soluat debitum, vel saltem laboret, quoad possit, ad solutionem. Ergo iniuste impeditur, ne hanc obligationem implcat.

2 Nihilominus tenenda est tam in consulendo, quam in iudicando communis sententia; gaudere scilicet debitorem immunitate: si Abbas in cap. inter alia de immunit. num. 22. & seq. Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 28. num. 34. Ioann. Guttier. pract. quast. ciuil. lib. 3. quast. 1. per totam, Farinac. de carcerib. q. 28. num. 31. & in append. de immunit. cap. 3. n. 57. Alexand. Ambrosio. de immunit. & libere. Ecclesiast. cap. 13. numer. 1. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 9. quast. 9. Anastat. Germ. de sacrorum immunit. lib. 2. cap. 16. numer. 8. & seqq. Franc. Suar. lib. 3. cap. 11. num. 3. Bonacin. disp. 3. quast. 7. de immunit. §. 4. num. 1. Ratio est; quia hanc immunitatem iure ciuili est concessa ex leg. pra-

sent. Cod. de his, qui ad Ecclesiam confug. & leg. vlt. eodem tit. & ibi Doctores. Sed Ecclesia approbat leges, & constitutiones ciuiles, quae Ecclesiarum immunitati a se statuant non prauident, sed potius fauent, & augent, approbatque contrarium cap. inter alia, & Tident. s. ff. 25. cap. 20. Ergo huiusmodi leges ciuiles canonizantur. Ergo non solum a iure ciuili, sed canonico hanc immunitatem debitoribus est concessa.

3 Et ex his soluitur ratio dubitandi. Fateor, inquam, expressis solum mentionem fieri delinquentibus, & non debitoribus; quia concessa immunitate delinquentibus, debitoribus concessa manebat; eo quod absurdum erat nocentibus fauere innocentibus exclusis. Adde sub nomine reorum ciuili proprie delinquentes intelligantur, debitores etiam possunt intelligi, quia rei sunt in iudicio, & cum hoc sit privilegium fauorabile, debet secundum omnem latitudinem suae significationis accipi. Ad confirmationem respondeo immunitatem esse, non solum vt confugientem defendat a poena corporali, sed ne ibi existens extrahatur, vinculis alligetur, aut aliquo modo vexetur, poterit tamen citari, & si se non defendit, mittetur creditor in eius bonorum possessionem. Nunquam tamen tradendus est creditori in seruum quia hoc non debetur creditori, nisi post sententiam, & quasi in poenam. Secus de seruo fugitio, eius possessio, & dominium est apud dominum. Quamuis sciam contrarium placuisse Oldrad. conf. 54. & Panom. cap. inter alia, num. 22. Boerio decif. 2. 15. n. 7. Alberici. p. fauororum, quast. 39. & in Rub. Cod. de his qui ad Ecclesiam confug. & alij.

4 Aliqui limitant hanc doctrinam. Primò in suspecto de fuga, quem esse tradendum iudici, vt securus reddatur creditori, affirmant: sic plures relati a Couar. 2. var. cap. 20. num. 14. & ab Anastat. Germ. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 99. & sequent. Mouentur. Primò, quia si suspecti de fuga possunt in die festo capi, & incarcerari: imò ab incompetenti iudice ob periculum fugae, vt ex Bald. Bart. Socino, Iafone & alijs probat Couar. 2. var. cap. 20. num. 14. Ergo possunt in loco facto argum. sumpto de temp. ad locum leg. vnum s. ff. certum potatur. leg. ratio. §. si per venditorem, ff. de actionib. empti. Secundo, debitor suspectus de fuga, est suspectus de graui peccato si quidem fugit debiti solutionem, & creditorem hinc causa fraudat. Sed Ecclesia iustum est, vt hoc peccatum impediatur, cum facile possit. Ergo tenetur iudici hunc debitorem tradere, vel alia via securum creditorem reddere de fuga debitoris. Verum hanc limitatio mihi non probatur. Tum quia communiter a Doctoribus reicitur. Tum quia delictum debitoris committendum non potest impedire immunitatem loco facto concessam. Tum quia alia via fuga impediti potest absque eo quod ab Ecclesia extrahatur: potest enim a iudice custodia apponi. Tum denique quia privilegium immunitatis non excludit suspectum de fuga. Neque argumentum de tempore ad locum est firmum, siquidem malefactor puniti potest in die festo, non autem in loco facto; & ita hanc limitationem reicitur Couar. & Anast. Gernio. supra. Bonacin. quast. 7. de immunit. §. in princ. Suar. cap. 11. num. 3. Farinac. in append. de immunit. cap. 3. n. 60. Alex. Ambrosio. de immunit. & libere. Ecclesiast. c. 13. num. 3. & alij.

5 Secundo limitant alij in debitoribus tributorum, quem dicunt ab Ecclesia extrahi posse: sic Petr. Greg. s. in ap. iuris, lib. 33. c. 22. n. 2. Ancharan. c. inter alia n. 6. & 7. Anton. de Butrio n. 3. Oldrad. conf. 54. n. 2. Subdit tamen attendendum esse consuetudinem. Mouentur ex Authent. de mandatis principum, §. publicorum iuncta glossa ibi; ubi id expresse habetur. Et firmari potest ratio in hunc modum. Debitori conceditur immunitas ab Ecclesia, quatenus Ecclesia approbat leges ciuiles immunitatem concedentes. At non est lex ciuilis, quae his debitoribus immunitatem concedat; sed potius est lex, quae illis immunitatem denegat. Ergo nulla est immunitas his debitoribus ab Ecclesia concessa. Fateor rationem esse efficacem, sed non est a communi sententia recedendum, neque immunitati Ecclesiasticae derogandum, quae non fundatur solum ex eo quod approbet constitutiones ciuiles loquentes de debitoribus, sed etiam ex eo quod omnibus delinquentibus, & reis hanc immunitatem concedat, aliquibus casibus exceptis: qua generali concessione, ex communi Doctorum sententia, debitoribus quicunque sint, & qui rei in iudicio nominantur, veniunt intelligendi; his pluribus firmat Couar. 2. var. cap. 20. num. 14. vers. sed profecto, Farinac. de carcerib. quast. 28. n. 31. & in append. de immunit. cap. 3. num. 51. Bonac. disp. 3. quast. 7. de immunit. §. 4. n. 2. Franc. Suar. lib. 3. cap. 11. num. 3. Alexand. Ambrosio. de immunit. cap. 13. n. 2. Anast. Germ. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 110. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 9. vers. item dubie quaestio est, & alij apud ipsos. Hinc colligo a fortiori gaudere immunitate obligatum ad rationem ex causa alicuius administrationis; sic Nauar. cap. 25. numer. 19. in fine. Farinac. in append. num. 63. Decian. lib. 6. cap. 28. num. 31. & alij. Quae obstat textus in cap. vxor. 17. quast. 4. ubi quidam de iure nomine Felix obligatus ad rationem, confugit ad Ecclesiam, & Helas Papa mandat, praestito iuramento impunitatis, illum extrahere. Non

Non inquam obstat; quia textus loquitur in seruo, non in homine libero, vt bene aduertit Decian. & Farinac. *Supra*. Seruos autem iam diximus domino esse reddendos prout iuramento impunitatis.

6. Tertio limitant alij in negotiatoribus fallitis qui dum quantuarium negotiorum exercent, opipac & laute viuunt, & eandem decocti verfarum faciunt, & ad Ecclesiam confugiunt creditores plures miserimè fallunt. Hos inquam non gaudete immunitate Ecclesie, sed ab illa extrahi posse defendunt grauilissimi Doctores, vt videre est apud Couar. quos ipse sequitur. *2. var. cap. 20. num. 14. vers. Nec Iafonis, Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 28. num. 34. Rebuff. 2. ad regum. constit. Gallie, & de mercatorib. art. vlt. glossa. vlt. num. 7. & 8. Suar. de Paz. in sua pract. 1. p. 5. cap. 3. q. 3. num. 156. Anast. Gerin. de sacror. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 113. Farinac. de carcerib. q. 28. num. 33. Ioann. Gutierrez. pract. quæst. civil. lib. 3. q. 1. num. 4. & 15. vers. in carcer. debitoribus fallitis, vt procedat, quando fugiunt ad Ecclesiam cum suis bonis vel illa absconderent, secus si solum fugerent, vt personam saluent. Moutentur; tum quia hi sunt hostes reipublice, & quasi publici latrones; eaque de causa capitali pena plectuntur: tum quia sic statum est catholicis regibus, Ferdinandis, & Elisabeth. & à Supremo Cæsaris Prætorio confirmatum anno 1530. vt restatur Couar. *Supra*. Ceterum probabilis censio admittendam non esse hanc limitationem; & stante constitutione Gregoriana omnino certum: sic Nauarr. *Supra*. c. 25. num. 19. in fine. Marian. Itali. de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. Ambrosin. tract. de immunit. cap. 13. in fine. num. 4. Farinac. in append. de immunit. cap. 3. num. 64. Bonacin. quæst. 7. de immunit. §. 4. in prime. Suar. cap. 11. num. 3. Ratio est: quia nec ratione debiti, nec ratione delicti priuantur ij. immunitate. Non ratione debiti, alias omnes debitores essent ab immunitatis privilegio exclusi. Non ratione delicti, quia hi non sunt depopulatores agrorum, & latrones publici, qui solum sunt ab immunitate exclusi, & licet publicis latronibus æquiparentur, non debent in priuatione immunitatis æquiparari; quia pena non sunt extendendæ ad delicta similia. Aude hoc esse omnino verum, quando solum fugerent ad Ecclesiam, vt personam saluarent; quia tunc latrocinium non committunt, licet antea peccassent. Dixi stante constitutione Gregoriana hoc esse certum quia in illa constitutione renouantur omnia privilegia, & in iudicia data principibus extrahendi delinquentes ab Ecclesia, & nominatim fraudulentes decoctores. Et licet Marian. Itali. *Supra* referat qualdam literas scriptas à Cardinali de Florent. Nuncio Neapolis de mandato Clementis VIII. vbi mandatur Superioribus regularium illius regni, ne fallitos in suis conuentibus receperent, &c. Non tamen per hoc derogatur constitutioni Gregoriana. Tum quia ille litteræ non sunt datæ, & publicatæ in forma legis. Tum quia in illis solum cauetur, ne tales mercatores falliti in illis monasteriis accipiantur, & expellantur: non tamen quod iudicibus secularibus delinquent, vt bene aduertit Farinac. in append. de immunit. c. 3. n. 64.*

PUNCTVM IX.

In quibus causis criminalibus debita sit immunitas.

- 1 In omnibus exceptis casibus à iure expressis.
- 2 Publicus latro non gaudet immunitate, & quis sit.
- 3 Simplex fur immunitate gaudet.
- 4 Nocturnus agrorum depopulator ab immunitate excluditur.
- 5 Diurnus agrorum depopulator an gaudeat immunitate? sub opinione est.
- 6 Viarum grassator ab immunitate excluditur.
- 7 Committens homicidium, vel mutilationem membrorum in Ecclesia immunitate priuatur.
- 8 Trinitate quodlibet delictum in Ecclesia illius immunitate? Plures censent.
- 9 Probabilis est oppositum.
- 10 Valuerant in Ecclesia non priuatur illius immunitate.
- 11 Occidens, aut mutilans in Ecclesia, si non sit sub spe immunitatis, gaudet illius immunitate ex plurium sententia.
- 12 Probabilis est illa priuari, quomodocumque in Ecclesia occidat, aut mutilat.
- 13 Peccans in Ecclesia semper præsumitur sub spe immunitatis peccare.
- 14 Si existens in Ecclesia occidat existentem extra, negant aliqui te esse immunitate priuatum.
- 15 Contrarium tenendum est.
- 16 Si existens extra Ecclesiam existentem intrà occidat, priuaris immunitate, tamen si aliqui contra sentiant.
- 17 Mandantes occidere in Ecclesia priuari immunitate consent plures, probabilis est oppositum.
- 18 Si dolo ex Ecclesia extrahatur occideris, non priuaris immunitate, tamen si alij contra sentiant.

- 19 Explicatio quæ mutilatio sufficiat, & necessaria sit ad priuationem huius privilegij.
- 20 Si propè Ecclesiam mutilis, vel occidas, plures censent te non gaudere immunitate.
- 21 Probabilis est oppositum.
- 22 Satisfit rationibus oppositis.
- 23 Ex mutilatione, vel occisione in Ecclesia facta non priuaris immunitate quoad alia delicta, tamen si plures sentiant contrarium.
- 24 Delicta commissa in Ecclesia à laico, si secularia sint, ab Ecclesiastico, & à laico iudice puniri possunt ad præsentationem.
- 25 Proditorius homicida ab immunitate excluditur.
- 26 Quis sit homicida proditorius.
- 27 Affirmant plures te esse proditorium homicidam, si inimicum dormientem occidas.
- 28 Probabilis est oppositum.
- 29 Si proximum ex industria occideris, & non per insidias, probabilis est te non esse priuatum immunitate, plures contra sentiant.
- 30 Si vulneres animo occidendi plures censent te esse priuatum immunitate. Probabilis est oppositum.
- 31 Occidens infidelum, esto aliqui sentiant immunitate priuatum non esse. Probabilis est oppositum.
- 32 Assassinus ab immunitate excluditur, & quis sit.
- 33 Qui pretio, vel pecunia conductus occidit: immunitate priuatur.
- 34 Neque opus est pretium accipere, sufficit, si ei fuerit promissum. Et qualis debeat hoc promissio esse.
- 35 Occidens infidelum non committit crimen assassinij ex probabiliori sententia.
- 36 Si occidas pretio conductus inimicum tuum, non es assassinus. Secus si solum sit occisus inimicus mandanti.
- 37 Si accipias pecuniam ad vulnerandum, & non ad occidendum, non es assassinus in probatorijs sententijs.
- 38 Si accipis pecuniam ad occidendum, & non occidisti, gaudes immunitate.
- 39 Mandans occidere sub promissione pecunie, tamen si mors non sequatur, priuatur immunitate.
- 40 Receptatores, defensores, &c. assassinij immunitate priuantur.
- 41 Hæresis rei ab immunitate excluditur, & qui hi sint.
- 42 Reus lesa maiestatis in personam principis ab immunitate excluditur.
- 43 Quis nomine principis intelligatur.

Respondeo in omnibus quantumcumque grauib. debitam esse, exceptis casibus à iure expressis: sic expresse decidit Ion. III. cap. inter alia, de imm. Ecclesiar. ibi quantumcumque grauis maleficia perpetraverit, non est violenter ab Ecclesia extrahendus, & paulo inferius exceptionem facit his verbis. Hoc verum est nisi publicus latro fuerit, vel nocturnus depopulator agrorum, qui dum itinera frequentat, vel publicas stratas obsidet insidijs aggressiois ab Ecclesia extrahi potest. Aliam exceptionem ponit Greg. IX. cap. vlt. de immunit. Ecclesiar. vt non gaudeat immunitate committentes homicidia, & mutilationes membrorum in Ecclesijs, & in c. 1. de homicidio secundum intellectum plurium Doctorem homicida per industriam, & industriam, & insidias ab immunitate excluditur: has omnes exceptiones in vnum congregat Greg. XIV. in sua constitutione aliquibus additis. Inquit enim. Ad vnam tantum formam reducimus, & moderamus, vt laicis ad Ecclesias, locaque sacra confugiens si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidijs aggediuntur, vel depopulatores agrorum, quive homicidia, mutilati nes membrorum in ipsis Ecclesijs, earumque cæmetis committere non verentur, aut qui proditoriè proximum suum occiderint, aut assassinij, vel hæresis, aut lesa maiestatis rei in personam ipsius, seu principis immunitas Ecclesiastica non suffragetur.

Vt autem hæc clausis innotescant, sigillatim casus expressè exceptos enodamus, vt inde colligatur, an aliqui alij implicite ibi contineantur.

2. Primò ab immunitate excipitur publicus latro ex dicto c. 1. inter alia & constituit Gregor. Ille autem dicitur latro, qui violenter aggreditur, & deprædatur; publicus qui palam, & publice furetur, aut per insidias in via publica, au per violentiam in domibus priuatorum, quodlibet enim ex his publicum constituit latrocinium, vt bene expendit Decian. lib. 6. tract. crim. c. 28. num. 2. Alex. Ambrosin. de immunit. Eccles. c. 2. num. 3. & 4. Requiritur tamen, quod non semel, sed bis, vel ter fuerit hoc delictum commissum quia latronis nomen frequentiam dicit sic Decian. alijs relatis num. 2. vers. argue ideo, Ambrosin. *Supra*. & cap. 3. num. 5. &c. Farinac. in append. de immunit. cap. 10. num. 154. & num. 164. Idemque affirmant de grassatore viarum quod non sufficit, vt immunitate priuentur semel grassatum fuisse.